

ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА НАРУШЕНИЯТА НА ПИС ЗА 2020 г.

Значението на правата на ИС, нарушаването
на ПИС и борбата срещу
фалшифицирането и пиратството

КРАТКО ИЗЛОЖЕНИЕ

юни 2020 г.

CYBER ATTACK

DOWNLOADING

Injection Oil
5 ml 100%

Предговор

Доказателства, че престъпленията срещу интелектуалната собственост (ИС) не са престъпления без жертви, има отдавна и това твърдение се подсилва допълнително от последния Доклад за състоянието, в който се разкриват някои от основните изследвания на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (СЕСИС) чрез Обсерваторията.

Докладът подчертава значението на правата на ИС за икономиката на ЕС и следователно за възстановяването от извънредното положение във връзка с COVID-19, което доминираше през първата половина на 2020 г. и заплашва да има дълготрайни ефекти.

Едно от изследванията относно нарушаването на ПИС, извършено с помощта на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, обхваща областта на фалшивите фармацевтични продукти, която вероятно е една от най-безсърдечните области от фалшифицирането. Това допринесе за още по-голямо насочване на вниманието върху заплахата за обществото.

Фалшифицирането на лекарства, детски играчки и козметика са само малка част от проблемните области, но има скрити опасности, които се отнасят за всички престъпления срещу ИС и излизат извън рамките на проблема с изместването на работни места от законния бизнес и вредните последици за публичните приходи.

За нарушителите на закона престъпленията срещу ИС са дейност с относително нисък риск, която се използва в помощ на други видове организирана престъпност. В съвместен доклад с Европол са представени изследвания, показващи връзката с изпирането на пари, документните измами, киберпрестъпността, финансовите измами, производството и трафика на наркотици.

Все по-очевидно е, че вредите върху здравето и безопасността на потребителите и върху околната среда, както и връзката между престъпленията срещу ИС и други видове престъпления, изискват спешни и координирани международни действия.

Цялото общество е жертва на престъпленията срещу ИС и този доклад отново показва необходимостта правоприлагането в областта на ИС да се превърне в един от приоритетите на ЕС в борбата с организираната престъпност.

Кристиан Аршамбо

Изпълнителен директор на СЕСИС

Кратко изложение

В настоящия доклад са обобщени резултатите от изследванията, извършени през последните години от Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (СЕСИС) чрез Европейската обсерватория за нарушенията на правата на интелектуална собственост („Обсерваторията“), относно размерите, обхвата и последствията - икономически и неикономически - от нарушенията на правата на интелектуална собственост (ПИС) в ЕС. Представени са изложение и обсъждане на доказателства за стойността на ПИС в икономиката на ЕС, степента, в която тази стойност се присвоява, механизмите за нарушение, използвани за тази цел, и действията, които се предприемат в отговор на тези предизвикателства. Подчертава се също участието на организирани престъпни групи (ОПГ) въз основа на случаите, разследвани от Европол (Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането).

В изследване, направено през 2019 г. в партньорство с Европейското патентно ведомство (ЕПВ), СЕСИС установи, че общият принос на отраслите с интензивно използване на ПИС към икономиката на ЕС е приблизително 45 % от brutния вътрешен продукт (БВП) и 29 % от заетостта (и още 10 % генерирани в сектори, които доставят стоки и услуги на отраслите с интензивно използване на ПИС). Тези сектори съставляват голяма част от търговския обмен на ЕС с останалата част от света и генерират 96 % от износа на стоки от ЕС. Те плащат на работниците си заплати, повисоки с 47 % от заплатите в други сектори. Освен това изглежда, че отраслите с интензивно използване на ПИС устояват по-добре на финансовата криза от останалата част на икономиката, както се вижда от по-големия дял от заетостта и БВП в сравнение с предходното изследване от 2016 г. На равнището на индивидуалното предприятие едно изследване на бързоразвиващите се малки и средни предприятия (МСП), публикувано през 2019 г., отново в сътрудничество с ЕПВ, показва, че съществува по-голяма вероятност за МСП, които използват ПИС, да постигнат растеж през следващите години, в сравнение с други дружества.

Поради високата стойност, асоциирана с ПИС, нарушаването на тези права е доходоносна престъпна дейност със сравнително ниско ниво на риск по отношение на възможността за разкриване и последващо наказване на деянието. ОПГ участват активно във фалшифицирането и пиратството, а престъпленията срещу ИС често се комбинират с други видове престъпления, като изпиране на пари, трафик на хора и понякога принудителен труд, както е документирано в два съвместни доклада на Европол и СЕСИС - *Оценка на заплахата от престъпленията срещу ИС от 2019 г.* (в която дори има докладван случай в ЕС, свързан с терористична организация) и Доклад за множеството престъпни дейности, публикуван през юни 2020 г. Начините на действие на ОПГ стават все по-сложни с развитието на технологиите и каналите за разпространение, което върви ръка за ръка с разширяването на гамата от продукти, които се фалшифицират.

В бизнес моделите, прилагани от фалшификаторите, се разчита основно на интернет за разпространение на продуктите и за рекламиране на разпространението и потреблението на незаконно цифрово съдържание.

В едно изследване, извършено от СЕСИС и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) през 2019 г., се прогнозира, че нарушенията на ПИС в международната търговия през 2016 г. могат да достигнат до 3,3 % от световната търговия. Фалшивите стоки представляват близо 6,8 % от годишния внос в ЕС или 121 млрд. евро. И в двата случая резултатите са значително

по-високи от установените в предишното издание, публикувано от двете организации през 2016 г. - знак, че през последните години проблемът дори е станал по-сериозен.

В поредица от секторни изследвания СЕСИС изчислява загубите от продажби в резултат от фалшифициране в 11 сектора в ЕС (преки загуби в секторите, за които се прави анализът и в свързаните с тях вериги на доставка). През периода 2013-2017 г. тези загуби надхвърлят общо 83 млрд. евро годишно. В допълнение са закрити над 671 000 работни места в законни дружества, а държавите членки са загубили данъчни постъпления в размер на 15 млрд. евро годишно.

Колкото и сериозни да са тези икономически щети, вредата върху общественото здравеопазване, безопасността на потребителите и околната среда в резултат от фалшифицирани стоки несъмнено е още по-сериозно последствие. През март 2020 г. СЕСИС и ОИСП публикуваха съвместно изследване относно фалшифицирани лекарствени продукти, което показва, че обект на фалшифициране са не само лекарствата, свързани с начина на живот, но и лекарства за лечение на сериозни болести, включително антибиотици, терапии за ракови заболявания или лекарства за сърдечни заболявания, а това има потенциално смъртоносни последствия за пациентите, употребяващи тези лекарства. След избухването на пандемията от COVID-19 в края на 2019 г. и последващото ѝ разпространение по света фалшификаторите насочиха вниманието си към произвеждането на фалшиви комплекти за тестване, фалшифицирани лични предпазни средства и, още преди сертифициращите органи да са одобрили лекарствени лечения, фалшиви лекарства, претендиращи да лекуват болестта (1).

Чрез анализ на данни от органите за надзор на пазара (ОНП) в ЕС, СЕСИС допълнително документира опасностите за здравето и безопасността на потребителите, произтичащи от фалшифицирани продукти, например играчки, дрехи, електрически уреди и други често срещани потребителски стоки. Опасностите включват излагане на опасни химикали и токсини, които могат да предизвикат остри или дългосрочни вредни последствия за здравето, задушаване, поражение от токов удар, пожар и различни видове наранявания. Някои видове фалшификати, като фалшиви пестициди, могат да навредят на земеделците, използващи ги върху реколтата, и на потребителите, които консумират получената продукция.

Освен анализите на предлагането на фалшифицирани стоки и пиратско съдържание, СЕСИС изследва също търсенето, т.е. нагласата сред гражданите на ЕС по отношение на ПИС и склонността им към потребление на стоки и услуги, които са в нарушение на ПИС. Сред мотивите потребителите да купуват фалшифицирани стоки и незаконно да използват защитено с авторско право съдържание са ниските цени, достъпността и не особено силното осъдително отношение на обществото към такива действия. Специално внимание се обръща на младежите, като през 2019 г. е публикувано обновено Табло за ИС и младежите, което показва, че в сравнение с предишното издание от 2016 г., има по-малка вероятност младежите в ЕС да употребяват пиратско цифрово съдържание, но малко по-голяма да закупят фалшифицирани стоки.

Като ответна мярка на тези тенденции СЕСИС, съвместно с публични и частни партньори, предприема и подкрепя редица действия в отговор на тези предизвикателства. Тези действия включват предоставяне на информация на носителите на права относно променящата се обстановка във връзка с нарушенията; работа с Европол относно по-всеобхватни реакции спрямо престъпленията срещу ИС, не на последно място чрез участие във финансирането на специализирано звено за борба с престъпленията срещу ИС в Европол; предоставяне на помощ при обучаването на служители по правоприлагане в ЕС в сътрудничество със CEPOL (Агенцията

(1) Европол наблюдава ситуацията и публикува доклад, озаглавен „Вирусен маркетинг - фалшификации, неотговарящи на стандартите стоки и престъпления срещу интелектуалната собственост по време на пандемията от COVID-19 през април 2020 г.“. Достъпен на:

https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/report_covid_19_-_viral_marketing_counterfeits.pdf.

на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането) и Евроюст (Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие); подпомагане на усилията на Европейската комисия за справяне с доставянето на фалшифицирани стоки в трети страни. Порталът за защита на правата на ИС предоставя уникална платформа на носителите на права и служителите по правоприлагане за обмен на информация по сигурен начин, събиране на данни относно правоприлагането за допълнителен анализ и информирание относно нарушения от трети страни и дейностите на Европейската комисия в областта на престъпленията срещу ИС. Освен това СЕСИС инициира работни направления относно нови технологии, които биха могли да изиграят важна роля в помощта при борбата с нарушенията, и относно работата с посредници, например местата за електронна търговия, за да подобрят защитата на ИС в онлайн средата.

Относно правоприлагането Европол, OLAF (Европейската служба за борба с измамите) и ИНТЕРПОЛ координират операции по правоприлагане в ЕС и в глобален мащаб, а операции са проведени от органите по правоприлагане в отделните държави-членки.

Дейностите по правоприлагане са предназначени главно за намаляване на доставките на стоки и услуги, нарушаващи права на ИС. Обратната страна на медала е потреблението. СЕСИС, работейки съвместно с държавите-членки, частни партньори и партньори от гражданското общество, чрез няколко канала се опитва да повиши осведомеността на гражданите относно значението на ИС и необходимостта ИС да бъде зачитана:

- работното направление „ИС в образованието“, създадено да интегрира ИС в училищната програма на всички нива;
- информационни дейности като „Ideas Powered“ или медийни кампании, например тази във връзка с публикуването на настоящия доклад, която поставя акцента върху обучението на потребителите относно опасностите от фалшифицираните стоки;
- предоставяне на информация на потребителите относно наличността на законно достъпно цифрово съдържание чрез портала *agorateka*;
- програмата AUTHENTICITY, изграждането на мрежа от европейски градове, които си поставят задачата да насърчават осведомеността относно значението на защитата на правата на интелектуална собственост.

ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА
НАРУШЕНИЯТА НА ПИС ЗА 2020 г.
Значението на правата на ИС,
нарушаването на ПИС и борбата срещу
фалшифицирането и пиратството